

Hoogstandje

EEN GETIJDENRIVIER DWARS DOOR DE AFSLUITDIJK

TEKST BERT WESTENBRINK | FOTOGRAFIE MARCEL MOLLE

Een gat in de dijk, het is als vloeken in de kerk. Toch gaat het gebeuren, de aanleg van de vismigratierivier in de Afsluitdijk is dit jaar begonnen. Direct ten westen van de spuisluizen bij Kornwerderzand wordt de nieuwe natuurverbinding aangelegd dwars door de gedateerde dijk die een grote renovatie ondergaat, ook om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Het is de meest ideale plek, omdat hier grote hoeveelheden zoet water in de Waddenzee worden gespuid: de lokstroom voor vissen.

De aanleg van de vismigratierivier is een bijzonder project, de hele wereld kijkt toe, zegt het samenwerkingsverband De Nieuwe Afsluitdijk. Reden: er zijn wereldwijd zo'n 200 vergelijkbare barrières en dit is de eerste waar het knelpunt op zo'n grote schaal wordt aangepakt met een kunstmatige getijdenrivier op de grens van zoet en zout water.

Met de aanleg wordt een belangrijke schakel in de trekvisroutes hersteld. Trekvissen hebben zoet én zout water nodig om zich voort te planten en op te groeien. De initiatiefnemers (Waddenvereniging, It Fryske Gea, Sportvisserij Nederland, NetVISwerk en de Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk) gaan ervan uit dat jaarlijks 200 tot 250 miljoen vissen door de rivier zwemmen van zout naar zoet water en omgekeerd. De migratie moet zo een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van vispopulaties, een gezonder IJsselmeer en - op termijn - meer ruimte voor de beroeps- en sportvisserij. Het migratiegedrag van de vissen die als doelsoort zijn bepaald (oa paling, driedoornige, bot, spiering, rivierprik, zeeforel, zeebek, fint, zalm, houting, elft, steur), is leidend voor het ontwerp van de rivier die straks bestaat uit het deel in de Waddenzee, het gat in de Afsluitdijk ('de Ecopassage'), en het deel in het IJsselmeer dat wordt ingericht als estuarium bestaand uit zachte materialen als zand.

De rivier wordt 4,5 kilometer lang, het migratiegebied 50 hectare groot. De lengte van de rivier en een regelwerk in de monding in het IJsselmeer in combinatie met het getij zorgen voor een geleidelijke overgang van zout naar zoet water zonder dat zout water uit de Waddenzee het IJsselmeer instroomt.

De ecopassage die wordt gemaakt door Bouwcombinatie Level (BAM, Van Oord, Rebel) in opdracht van Rijkswaterstaat, is eind 2022 functioneel gereed (waterkerend, de schuif staat dicht). Daarna volgen nog de afwerking van de coupures aan beide zijden van de dijk. Eind 2024 moet de vismigratierivier klaar zijn.